

KAUFMANN, Jean-Claude. *Chápající rozhovor*, Praha: Slon, 2010. s. 151. ISBN 978-80-7419-033-9.

Petr Šilhánek

Francouzský sociolog Jean-Claude Kaufmann ve své práci představuje chápajícího rozhovor jako metodu pro vedení kvalitativního sociologického výzkumu. Kniha je opatřena krátkým úvodem a závěrem, nechybí jmenný rejstřík a výběr studijní literatury.

Kniha není příliš rozsáhlá, čítá sto padesát stran textu. Přestože je členěna do pěti částí, čtrnácti kapitol a velkého množství krátkých podkapitol, tvoří ji prakticky dvě pojednání. Teoretické, kde se autor zabývá vědeckými přístupy a metodami v současné sociologii a praktické, které je rozsáhlejší a je zde popsán sociologický výzkum při použití metody chápajícího rozhovoru krok za krokem od výběru tématu po publikování výsledků.

Část věnovaná teorii naznačuje začlenění metody do rámce metodologického aparátu sociologie. Jádro publikace leží více v kapitolách, které se zabývají praxí. Zde autor využívá své zkušenosti a jednotlivé postupy dokresluje příklady z vlastních výzkumů. Najdeme zde kapitoly věnované přípravě a vedení rozhovoru, následné analýze získaného materiálu, tvorbě a významu hypotéz, konceptů, poznámek... Práce výzkumníka je zde představena jako neustálé vzájemné střetávání ale také doplňování kreativity a sebekázně, subjektivního pohledu a snahy o objektivitu. Je na každém, zda napětí mezi těmito protiklady dokáže využít pro zdárný průběh, a hlavně dokončení svého výzkumu.

Přestože v knize nalezneme mnoho podobných obecných úvah o povaze vědecké práce, může a zřejmě i má být především praktickým průvodcem pro začínajícího výzkumníka, případně studenta. Pro větší názornost zde autor předkládá vlastní postupy, což ve výsledku dodává knize na „použitelnosti“, pokud se kdokoliv rozhodne z ní čerpat rady a poznatky pro svou práci. Jako dobrý příklad lze uvést kapitolu Tvárné nástroje, která je věnována tvorbě osnovy, problematice výběru

MEMO 2015/1

zkoumaného vzorku a formulování otázek. Osnova práce zde není popsána jako neměnný útvar, kterého je třeba se za každých okolností držet. Naopak osnovu, která nám v začátcích poskytne vodítko a pomůže nám udržet směr, je vhodné, možná přímo nutné doplňovat a měnit podle toho, jak naše vědomosti o dané problematice rostou a jak vznikají nové hypotézy.

Části, kde je autor takto konkrétní, patří podle mého názoru k nejzdařilejším. Kniha se tak skutečně může stát pomocníkem, například při tvorbě bakalářské nebo diplomové práce.